

T. B. M. M.

Gizli Celse Zabıtları

23 Teşrinisani 1341 (1925)

Münderecat

	Sayıfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI	550
2. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD	550
1. — Azayı kirama, 1342 senesi tahsisatın- dan mahsubu yapılmak üzere 3 500 er lira ve- rilmesine dair taktır.	550:552,553:554

Cilt : 19

13 ncü İnikat, 2 nci Celse

ONÜÇÜNCÜ İNİKAT

23 Teşrinisani 1341 Pazartesi

İKİNCİ CELSE

REİS : Kâzım Paşa Hazretleri

KÂTİPLER : Şeref Bey (Diyarbakır), Hakkı Bey (Van)

REİS — Celse açılmıştır.

Celsenin hafi olması hususunda bir teklif vardır. Teklif sahiplerinden bir arkadaşımıza, hafi celse talebinin esbabını izah etmek üzere söz veriyorum.

Buyurun Besim Atalay Bey.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Efendim, bu hafi celseyi teklifimizin sebebi, malumu âliniz, memleketin pahalılığı mesclisi ve tahsisatın yetmemesi hususudur. Bendeniz celse hafiye teklifimi şahsım namına değil, hallerine pek yakinen vakıf olduğum arkadaşlarımız namına daha ziyade arzu ediyorum. Biliyorsunuz ki arkadaşlarımızın bazıları ailelerini kısmen İstanbul'da bırakmağa mecbur olmuşlar, kıs-

men buraya getirebilmişlerdir. Ne orada bırakan ne buraya getiren mesut olamamıştır. Bendeniz para hususunda fazla tasarrufa taraftarım. Fakat şunu da bilirim ki salim bir fikirle çalışabilmek için çalışacak zâtin terfih edilmesi lâzımdır. Her bir arkadaş, bu sene, en az iki yüz lira kadar masraf etmiştir. Günden güne artan pahalılık meydana. Bendeniz tahsisatın haddi makule iblağı kanaatindeyim. Bir tüccar kâtibinin yüz lira aldığı bir zamanda bazı arkadaşların zarurete maruz kalması doğru değildir.

REİS — Efendim, hafi celse akdini kabul edenler el kaldırsın... Hafi celse kabul edilmiştir.

Zaptı sabık hulâsası okunacaktır.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

ONUNCU İNİKAT

18 Teşrinisani 1341

İKİNCİ CELSE

Kâzım Paşa Hazretlerinin tahtı riyasetlerinde binlikat azayı kirama alâkalı Başvekâlet tezkereleri kıraat olunarak bakur'a şubeiere havale olunduktan sonra; Müdafaai Milliye Vekâletine tahsisatı manzamma itasına dair kanun, üzerine Müdafaai Milliye

Vekilinin verdiği izahatı müteakip kabul olundu ve celse hafiye'ye son verildi.

Reis	Kâtip
Kâzım Paşa	Karahisarî Sahip
	Ruşen Eşref
	Kâtip
	Diyarbakır
	Şeref

REİS — Zaptı sabık hulâsasını reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD

Takrirler

1. — Azayı kirama 1342 senesi tahsisatından mahsubu yapılmak üzere 3 500'er lira verilmesine dair takrir.

REİS — Bazı arkadaşlarımız tahsisatlarına zam için Makamı Riyasete bir takrir getirmişlerdir. Balahare aynı arkadaşlar tarafından takrir geri alınmıştır. Yalnız tâvizen para istemektedirler. Binaenaleyh Riyasetin bir tezkeresi vardır, o okunacak ve reyinize arz edilecektir.

BESİM BEY (Mersin) — Muhterem efendiler; ne garip bir cilve talidir ki Meclisi Âliniz her mukaddeme içtimada bir tezyidi tahsisat teklifi karşısında kalmıştır veya böyle bir teklifi kanunî vermiştir. Birinci Büyük Millet Meclisinden sonra gelen ikinci Büyük Millet Meclisi ki Heyeti âliniz, maalesef birinci senesinde eski tahsisata 2 400 lira zam ettirmek ve ikinci senesinde teşkilâtı esasîye kanunun...

MUSTAFA BEY (Tokat) — Dinlenmez sözün beyhude çalışma.

REİS — Mustafa Bey, müsaade buyurun sonra müzakere neticelenemez. Söz söylemek hakkıdır.

BESİM BEY (Devamla) — Teşkilâtı esasiye kanununun da mebdei içtimain Teşrinisâni olması itibarıyla, bulunan bir hilei şeriyeye ile dört aylık fazla tahsisat alınmıştır. Bu da kâfi gelmemiş; üçüncü seneyi karşılayacağımız zaman yine böyle bir celse hafiye de bir takrir verilerek 1 500 lira tavizen alınması kabul edilmiştir. Bu defa 3 500 zer lira tavizen alınması kabul buyruluyor. Bundan anlaşılıyor ki biz bir içtimaa nihayet verdikten sonra tekrar içtima yaptığımızda mutlaka kendimizi düşünmek mecburiyetinde bulunuyoruz. Çok rica ederim beyefendiler, bendeniz hakikaten tahsisatın kâfi olduğu kanaatında değilim. Ankara gibi galâi esardan boğulan bir memlekette bir mebus için 300 lira kâfi değildir.

Fakat beyefendiler, bu yol çıkar bir yol değildir. Eğer bu yolda gidersek iyi bir netice vermeyecektir. Binaenaleyh heyeti aliyeniz bir kanun ile tahsisatı tezyit eder. Şu şartlaki, bundan kendisi istifade etmez, yalnız kendisini istihlaf edecek Meclis istifade eder ve o vakit çok doğru ve dürüst bir hareket olur ve bahusus Meclisi Alinin herhangi bir bankadan istikraz yapar gibi tavizat şeklinde para alması doğru bir şey değildir.

REİS — Efendim, elde mevzuubahis bir takrir yoktur. Riyasetin bir tezkeresi vardır; bu tezkere 1342 tahsisatından kesilmek üzere arkadaşlara bir para verilmek hakkındadır. Hiç bir arkadaş tezyidi tahsisat hakkında bir takrir vermiş değildir. Evvelce verilmiştir. Fakat geri alınmıştır. Yani bu yanlış anlaşılmasın.

İLYAS SAMİ BEY (Muş) — Efendim, iki kelime arz edeceğim. 120 - 130 imza ile tezyidi tahsisat hakkında bir takrir verilmiş, sonra o takrir geri alınmıştır. Şimdi 1342 tahsisatına mahsup edilmek üzere ikraz suretiyle alınmak için bir takrir vardır.

REİS — Hayır takrir yoktur. Riyasetin bir tezkeresi vardır.

Heyeti Umumiyyeye

Bu sene zarfında Meclisi Âli azası elbise tedariki vesaire gibi fevkalade ihtiyaçlarını tatmin için fazla masraf ihtiyar ettiklerinden bahsile, Meclis veznesinden garzan para talep etmektedirler. 1342 senesinde tahakkuk edecek matlubatlarından kat edilmek üzere Meclis veznesinden garzan 3 500 zer lira verilmesine ve buna tekabül edecek meblağın mukassatan

Maliye Vekâletinden alınmasını mezuniyet itaati arz ederim.

23 Teşrinisâni 1341

Büyük Millet Meclisi

Reisi

Kâzım

İLYAS SAMİ BEY (Muş) — İstirham ederim, esasen tezyit mevzuubahis değildir. Lehde ve aleyhde söylemeye hacet yoktur. Bu takriri reye koyunuz.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Efendim, atalar sözünde çok büyük hikmetler vardır. Veresi içen iki defa sarhoş olur derler. Tavizatı kabul edersek bu ne ile ödenecektir? İki defa müzayakaya düşülecektir. Bunun mahalli yoktur. Eğer bu tavizat ihtiyacın telafisi için veriliyorsa o adam gelecek sene ne yapacaktır? Bu cihetin tenvirini arzu ediyorum. Bu ciheti tenvir ederse tavizat olur. Yoksa tahsisata münasip bir şekilde ilâvesi tahtı vucupdadır, zan ederim.

Besim Bey arkadaşımıza gelince; bir kelime ile söyleyeceğim; bu avam feribliklidir. (Bravo sesleri) Kendileri de tahsisatın kâfi olmadığını söylüyorlar. Başka ne nam verilebilir.

BESİM BEY (Mersin) — Şahsım mevzuubahis oldu, söz istiyorum.

BESİM ATALAY BEY (Devamla) — Şahsım değil, fikrim.

BESİM BEY (Mersin) — Muhterem adaşım beyefendi bendenizin tahsisata karşı vaki olan itirazatımı avamfiriblik ile itham ettiler. Şahsı naçizimi bilen ve bilmeyen arkadaşlarda anılıyorlar ki tezyidi tahsisata avamfiriblik yapacak adam da değilim. Muhterem efendiler, söylemek istemezdim. Fakat şimdi söyleyeceğim. Şimdiye kadar tezyiden tahsisat kabul etmedim ve kabul etmiyorum. Şimdiye kadar almamışım. Hiç bir gün bunu ne matbuata intikal ettirdim ve ne de bir arkadaşla Meclisde söyledim. Bunu yalnız benimle veznedar bilir. Binaenaleyh avamfiriblik tabirini kendilerine rêt ederim.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Reis paşa hazretleri bir mesele hakkında iki kelime söyleyeceğim.

REİS — Nizamnamei dahili mucubince bu mesele hakkındaki müzakere bittikten sonra size söz verilebileceğim. Daha iki zat söz istemiştir. Kifayet takrir de vardır. Okunacaktır.

(Kifayeti- müzakere takriri okundu).

REİS — Müzakerenin kifayetini kabul eden el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kâfi görülmüştür.

Riyasetin tezkeresini reye arz edeceğim.

(Riyasetin tezkeresi tekrar okundu).

REİS — Riyasetin tezkeresini kabul buyuranlar el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Buyurun Besim Atalay Bey.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Arkadaşlar; Besim Bey arkadaşımız bendenizin avamfiriblik sözümü ret etti, onu kabul etmedi. Bendeniz tekrar ediyorum ki avamfiriblik yalnız Besim Beyde değil fırkalarında vardır.

İLYAS SAMİ BEY (Muş) — Burada şahıs vardır. Fırkada gruba hitam olunamaz.

BESİM ATALAY BEY (Devamla) — Arkadaşlar şunu arz edeceğim ki Milletın bütün ferdi şapka giydiği ve medeni serpuşu kabul ettiği halde, hala aramızda kalpakla dolaşan adam avamfiriblik sıfatını nasıl iade ediyor? Rica ediyorum. Avamfiriblik sıfatını ben tekrar iade ediyorum.

REİS — Bu başka meseledir. Efendim geçen hafi celsenin zabtı sabıkı vardır okunacaktır.

(Zaptı sabık okundu).

REİS — Zabtı sabık hulâsasını kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Celseyi hafi yede müzakere edilecek başka bir meselemiz yoktur. Aleni celseye geçilmesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Aleni celseye geçilmesi kabul edilmiştir.

Azayı Kirama, 1342 Senesi Tahsisatına Mahsuben Avans İtasına Dair Takriri Verilen Reyler

(Nisap Yoktur)

Aza adedi	: 287
Reye iştirak edenler	: 123
Kabul edenler	: 89
Reddedenler	: 31
Müstenkifler	: 3
Reye iştirak etmeyenler	: 164

[Kabul Edenler]

ADANA	Münir B.	KARAHİSARI SAHİP	MENTEŞE
Kemal B.	DENİZLİ	Sadık B.	Esat B.
Zamir B.	Dr. Kâzım B.	KARAHİSARI ŞARKİ	MUŞ
AKSARAY	Necip Ali B.	Ali Süruri Ef.	Hacı İlyas Sami Ef.
Mustafa Vehbi B.	Yusuf B.	Mehmet Emin B.	Osman Kadri B.
AMASYA	EDİRNE	KARESİ	NİĞDE
Esat B.	Faik B.	Osman Niyazi B.	Galip B.
ANTALYA	ELÂZİZ	KASTAMONU	Halit B.
Hasan Sıdık B.	Hüseyin B.	Mehmet Fuat B.	ORDU
Rasih Ef.	Mustafa B.	KAYSERİ	Hamdi B.
AYDIN	Süleyman B.	Dr. Halit B.	İsmail B.
Mithat B.	ERTUĞRUL	KIRKLARELİ	Recai B.
Tahsin B.	Ahmet İffet B.	Dr. Fuat B.	RİZE
BAYAZIT	Halil B.	KİRŞEHİR	Ali B.
Şefik B.	GAZİAYINTAP	Ali Rıza B.	SARUHAN
BİGA	Ferit B.	KOCAELİ	Mustafa Fevzi Ef.
Samih Rifat B.	Kılıç Ali B.	İbrahim B.	Vasif B.
BİTLİS	GELİBOLU	İbrahim Süreyya B.	SİİRT
Muhittin Nami B.	Celâl Nuri B.	Saffet B.	Yusuf Kemal B.
BOLU	GÜMÜŞHANE	KONYA	SİVAS
Cevat Abbas B.	Cemal Hüsnü B.	Fuat B.	Ziyaettin B.
Dr. Emin Cemal B.	ISPARTA	Hacı Bekir Ef.	SİVEREK
Falih Rifkı B.	Hüseyin Hüsnü B.	Kâzım Hüsnü B.	Kadri Ahmet B.
Şükrü B.	İSTANBUL	Refik B.	Mahmut B.
BOZOK	Hakkı Şinasi Paşa	Tevfik Fikret B.	TRABZON
Ahmet Hamdi B.	Süleyman Sırrı B.	KOZAN	Nebizade Hamdi B.
BURSA	İZMİR	Ali Şadi B.	URFA
Mustafa Fehmi Ef.	Kâmil B.	KÜTAHYA	Refet B.
CANİK	Mahmut Esat B.	Cevdet B.	VAN
Süleyman Necmi B.	Mustafa Necati B.	Ragıp B.	İbrahim B.
CEBELİBEREKET	Osman Zade Hamdi B.	MALATYA	Hakkı B.
Avni B.	KÂNGIRI	Hacı Bedir Ağa	Münip B.
ÇORUM	Rifat B.	Mahmut Nedim B.	ZONGULDAK
Dr. Mustafa B.	Talat B.	Reşit B.	Rağıp B.
İsmet B.	Ziya B.		Tunalı Hilmi B.

[Reddedenler]

AKSARAY Besim Atalay B.	ELÂZİZ Naci B.	GİRESUN Hakkı Tarık B.	MALATYA Dr. Hilmi B.
ANKARA Ali Fuat Pş. İhsan B. Şakir B.	ERGANİ İhsan B. Kâzım Vehbi B.	HAKKÂRİ Nazmi B.	MERSİN Besim B.
BİGA Mehmet B. Şükrü B.	ERZURUM Hazim B. Raif B. Ziya B.	İSTANBUL Kâzım Karabekir Pş.	ORDU Faik B.
BURSA Osman Nuri B.	ESKİŞEHİR Abdullah Azmi Ef.	İZMİR Mahmut Celâl B.	SİVAS Dr. Ömer Şevki B.
DERSİM Feridun Fikri B.	GAZİAYINTAP Hafiz Şahin Ef.	KAYSERİ Hulusi B.	SİVEREK Halis Turgut B.
		KASTAMONU Halit B.	TRABZON Halil Fahri B.
		KIRKLARELİ Şevket B.	Ahmet Muhtar B. Rahmi B.

[Müstenkifler]

ARTVİN Hilmi B	BURDUR Hüseyin Baki B.	KASTAMONU Ahmet Mahir Ef.
--------------------------	----------------------------------	-------------------------------------

